

JOHNNY
Kniga

JO
NESBØ

MUSTASUKKAINEN
MIES

Jo Nesbø

MUSTASUKKAINEN MIES

ja muita kertomuksia

SUOMENTANUT PIRKKO TALVIO-JAATINEN

JOHNNY
Kniga

Alkuteos:

Sjalusimannen og andre fortellinger

H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard), Oslo

Copyright © Jo Nesbø 2021

Made by agreement with Salomonsson Agency

Suomennoksen copyright © Pirkko Talvio-Jaatinen 2021

Shakespeare-sitaatin suomennos Matti Rossi

JOHNNY
Kniga

Johnny Kniga Kustannus,
imprint of Werner Söderström Corporation,

PL 1259, 00101 Helsinki

ISBN 978-951-0-47095-4

PAINETTU EU:SSA

Sisällysluettelo

Lontoo	9
Mustasukkainen mies	39
Jono	173
Jätteitä	183
Tunnustus	213
Odd	229
Korvakoru	277

”Armollinen herra, varokaa mustasukkaisuutta!
Se on vihreäsilmainen peto, joka pilkkaa
lihaa, jota syö.”

WILLIAM SHAKESPEARE, OTHELLO

Lontoo

Minä en pelkää lentämistä. Keskiporto lentomat-
kustajan todennäköisyys kuolla lentokone-
turmaan reittilennolla on yksi yhdestätoista
miljoonasta. Toisin ilmaisten: mahdollisuutesi kuolla
sydäninfarktiin lentokoneessa istuessasi on kahdeksan
kertaa suurempi.

Odotin, kunnes kone oli noussut lentokorkeuteen ja
oikaissut, ennen kuin nojauduin sivulle ja tarjoilin matalalla
ja toivon mukaan tyyntäytävällä äänellä tilastotiedot ikku-
napaikalla istuvalle nyhkyttävälle ja vapisevalle naiselle.

»Mutta tilastot eivät tietenkään paljoa paina, kun pelot-
taa», minä lisäsin. »Voin sanoa sen, koska tiedän täsmäl-
leen, miltä sinusta tuntuu.»

Sinä – joka olit tähän asti tuijottanut hellittämättä ikku-
nasta ulos käännyt hitaasti ja katsoit minuun kuin olisit
huomannut vasta nyt, että viereisellä istuimella oli joku.
Businessluokan parhaita puolia on nimenomaan se, että
muutamat lisäsentit istuinten välissä tekevät mahdolliseksi
tuntea olevansa yksin, kunhan hiukan keskittyy. Ja busi-
nessluokan matkustajat välttävät kuin yhteisestä sopimuk-
sesta rikkomasta tätä illuusiota olemalla sanomatta enem-
pää kuin kohteliaisuuden vaatimat lyhyet fraasit ja sen
mikä ehkä on käytännön syistä välttämätöntä (»Sopiiko,

että vedän ikkunakaihtimen kiinni?»). Ja koska leveämmän jalkatilan ansiosta pääsee ilman koordinoitua yhteistyötä ohittamaan vieressä istuvan mennäkseen vessaan tai matkatavaralokerolle ja niin poispäin, on yleensä täysin mahdollista jättää toisensa täysin huomiotta, vaikka matka kestäisi puoli vuorokautta.

Luin ilmeestäsi, että olit hiukan hämmästynyt, kun olin rikkonut businessluokan sääntöä numero yksi. Jokin huolettoman elegantissa asussasi – pitkät housut ja villapaita, joiden värit eivät mielestäni sointuneet yhteen vaikka kantajastaan päätellen sointuivatkin – kertoi, ettet ollut matkustanut economyluokassa pitkään aikaan, jos koskaan. Sinä kuitenkin itkit, joten etkö siis tavallaan itse kaatanut yhteisesti hyväksytyä väliseinää? Toisaalta olit koko ajan kääntyneenä minusta poispäin ja osoitit siten selvästi, ettet halunnut jakaa itkuasi kanssamatkustajien kanssa.

Silti se, etten olisi sanallakaan yrittänyt lohduttaa, olisi tuntunut suorastaan kylmältä käytökseltä, joten saatoin vain toivoa että ymmärtäisit dilemmani.

Kasvosi olivat kalpeat ja itkettyneet ja silti oudon, ikään kuin keijukaismaisen kauniit. Tai ehkä juuri kalpeus ja itkettyneisyys tekivät sinusta niin kauniin? Kaikki hauras ja haavoittuva on aina vedonnut minuun. Ojensin sinulle servietin, jonka lentoemäntä oli laittanut vesilasiemme alle ennen nousua.

»Kiitos kovasti», sinä sanoit, otit vastaan servietin, pakotit kasvoillesi hymyn ja painelit servietillä valuvaa meikkiä toisen silmän alta. »Mutta sitä minä en usko.» Sitten käännähdit taas ikkunaan päin, painoit otsasi pleksilasiasia vasten kuin piiloutuaksesi ja aloit jälleen täristä

itkusta. Et usko mitä? Että tietäisin, miltä sinusta tuntuu? Niin tai näin, olin osuuteni tehnyt ja jättäisin sinut tietysti tästä lähtien rauhaan. Olin ajatellut katsoa puolet elokuvasta ja yrittää sitten nukahtaa, vaikken uskaltanut edes toivoa kuin korkeintaan tunnin torkkua, en yleensä saanut koneessa edes pitkillä lennoilla, enkä ainakaan jos tiedän että minun pitäisi nukkua. Viipyisin Lontoossa vain kuusi tuntia ja palaisin sitten takaisin New Yorkiin.

Kiinnittäkää istuinvyöt -lamppu sammui ja yksi lentoemännistä pysähtyi viereemme ja kaatoi lisää vettä lasiini, jotka olivat leveällä kiinteällä käsinojalla istuintemme välissä. Ennen nousua kapteeni oli ilmoittanut, että lento New Yorkista Lontooseen kestäisi tänä yönä viisi tuntia ja kymmenen minuuttia. Ympärillämme jotkut laskivat jo istuimensa makuuasentoon ja vetivät huovan ylleen, toiset taas istuivat kasvot edessä olevan videonäytön valaisemina ja odottelivat ateriala. Minä ja vieressäni istuva nainen olimme kumpikin sanoneet ei kiitos lentoemännän esitellessä menua. Löysin ilokseni klassikkokategoriasta sopivan filmin, *Muukalaisia junassa*, ja ajoin juuri panna kuulokkeet korviin, kun kuulin sinun sanovan:

»Itken mieheni takia.»

Käännyin sinuun päin kuulokkeet käsissäni.

Ripsiväri kehysti silmiäsi kuin dramaattinen teatterimaski. »Hän pettää minua parhaan ystäväni kanssa.»

En tiedä, huomasitko itse miten omituiselta kuulostiyhä puhua »parhaasta ystävästä», mutta päätin olla kommentoimatta asiaa.

»Olen pahoillani», sanoin. »Ei ollut tarkoitus sekaantua... »

»Älä turhaan pahoittele, hienoa että joku välittää. Aivan liian harva tekee niin. Yleensähan ihmiset pelkäävät kuol-
lakseen kaikkea järkyttävää ja surullista.»

»Totta», sanoin, enkä osannut päättää laskisinko kuu-
lokkeet käsistäni vai en.

»Veikkaan, että ne makaavat keskenään tälläkin het-
kellä», sinä sanoit. »Robert on aina yhtä kiimainen. Ja
Melissa samoin. Ne naivat siellä minun silkkilakanoissani.»

Aivoissani syntyi automaattisesti kuva noin kolmi-
kymppisestä avioparista, jossa mies tienasi rahat, aika isot
rahat, ja sinä päätit vuodevaatteista. Ihmisäivot ovat mes-
tareita stereotyypioiden luomisessa. Toisinaan ne erehtyvät.
Toisinaan eivät.

»Varmasti kauheaa», sanoin ilman dramaattista
painotusta.

»Haluan vain kuolla», sinä sanoit. »Joten tulkintasi oli
väärä. Minähän päinvastoin toivon, että tämä lentokone
syöksyy maahan.»

»Eikä, sinulla on vielä niin paljon asioita tekemättä»,
sanoin ja otin huolestuneen ilmeen.

Tuijotit minua hetken mitään sanomatta. Vitsini oli
ehkä huono, tai ainakin surkeasti ajoitettu ja tilanteeseen
nähdessä liian ronski. Sinähän olit juuri ilmoittanut halua-
vasi kuolla, ja olit jopa maininnut järkeenkäyvän motiivin.
Vitsailuni oli mahdollista tulkita joko sopimattomaksi ja
tunteettomaksi tai ehkä yritykseksi johtaa keskustelu pois
kiistämättömän synkältä aiheelta. Comic relief, koomi-
nen kevennys, on kai siitä yleisesti käytetty termi, ainakin
silloin kun harhautus toimii. Joka tapauksessa kaduin lei-
kinlaskuani, suorastaan pidätin henkeä. Sitten sinä hymyi-

lit. Hymy oli pelkkä pieni viri lätäkön pinnassa, se katosi saman tien, mutta pystyin taas hengittämään.

»Älä huoli», sanoit hiljaa. »Vain minä kuolen.»

Katsoin sinua kysyvästi, mutta väistit katsekontaktia ja katsoit sen sijaan ohitseni matkustamoon.

»Noilla tuolla toisessa penkkirivissä on sylivauva mukana», sinä sanoit. »Vauva, joka ehkä parkuu koko yön businessluokassa, mitä mieltä olet siitä?»

»Mitä mieltä siitä pitäisi olla?»

»Sitä, että vanhempien pitäisi tajuta ihmisten maksaneen businessluokasta enemmän, jotta he saisivat nukkua, koska he ovat ehkä menossa huomisaamuna suoraan töihin tai kokoukseen.»

»No jaa. Niin kauan kuin lentoyhtiöt eivät kiellä pikkulapsilta pääsyä businessluokkaan, ei kai voi vaatia vanhempia olemaan käyttämättä mahdollisuutta hyväksi.»

»Siinä tapauksessa lentoyhtiötä pitäisi rangaista huijauksesta.» Sinä pyyhkit varovaisesti toisen silmän alapuolelta – olit vaihtanut antamani servietin kosteuspyyhkeeseen. »Businessluokkaan mainostetaan kuvilla makeasti uinuvista matkustajista.»

»Lentoyhtiö saa rangaistuksensa ennen pitkää. Ihmiset eivät maksa loputtomasti jostain, mitä he eivät saa.»

»Mutta miksi ne tekevät niin?»

»Vanhemmat vai lentoyhtiöt?»

»Tajuan, että vanhemmat tekevät niin, koska heillä on rahaa enemmän kuin häpyä. Mutta lentoyhtiö kai menettää rahaa, jos sen businesstuotteelta viedään arvo?»

»Toisaalta lentoyhtiöt menettävät suosiotaan, jos ne saavat lapsikielteisen maineen.»

»Lapsi kai viis veisaa siitä, parkuuko se business- vai economyluokassa.»

»Olet oikeassa, tarkoitin pikkulastenvanhempikielteistä.» Hymyilin. »Lentoyhtiöt varmaan pelkäävät, että se näyttäisi rasismilta. Ongelma olisi toki ratkaistavissa sillä, että businessluokassa itkevät karkotetaan economyluokkaan ja heidän on luovutettava istuimensa, hymyilevälle epätasapainoiselle henkilölle, jolla on halpalippu.»

Naurusi oli pehmeä ja miellyttävä, ja tällä kertaa se ehti yltää silmiin asti. Sitä ajattelee helposti – ja minäkin ajattelin – että ei kai kukaan voi olla uskoton noin kauniille naiselle, mutta kyse on ihan muista asioista. Ulkoinen kauheus ei ratkaise. Eikä sisäinenkään.

»Mitä sinä teet työksesi?» sinä kysyit.

»Olen psykologi. Tutkija.»

»Mitä sinä tutkit?»

»Ihmisiä.»

»Niinpä tietenkin. Mitä olet saanut selville?»

»Että Freud oli oikeassa.»

»Missä asiassa?»

»Siinä että ihmiset, muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta, eivät ole paljonkaan arvoisia.»

Purskahdit nauruun. »Aamen, herra ... »

»Sano minua Shauniksi.»

»Minä olen Maria. Mutta ethän sinä oikeasti tarkoita sitä?»

»Ai kun sanoin, ettei ihmisillä muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta ole suurtakaan arvoa? Miksen tarkoittaisi?»

»Olet todistettavasti huolehtivainen, eikä huolehtivaisuudessa ole mitään mieltä, jos on oikeasti ihmisvihaaja.»

»Jaa. Minkä takia valehtelisin?»

»Samasta syystä: koska olet huolehtiva. Myötäilet kaikkea mitä sanon, lohdutat minua väittämällä itsekin potevasi lentopelkoa, kuten minä. Kun kerron, että minua petetään, lohdutat sanomalla, että maailma on täynnä kelvottomia ihmisiä.»

»Ohhoh. Ja minun siis piti olla tässä se psykologi.»

»Huomaatko, jopa ammatinvalintasi paljastaa sinut. Myönnä pois, että kumoat itse väitteesi. Sinä olet ihminen, jolla on arvoa.»

»Kunpa olisinkin, mutta pelkään pahoin, että näennäinen huolehtivaisuuteni johtuu vain porvarillisesta brittikasvatuksesta ja että minulla ei ole juurikaan arvoa muille kuin itselleni.»

Käänsit vartaloasi parin huomaamattoman asteen verran minuun päin. »Siinä tapauksessa kasvatuksesi on tehnyt sinusta arvokkaan, Shaun. Ja entä sitten? Arvosi määräytyy sen perusteella mitä teet, ei sen, mitä ajattelet tai tunnet.»

»Taidat nyt liioitella. Kasvatus saa aikaan vain, etten mielelläni riko hyväksytyjä normeja, mutta tosiasiaissa en uhraa mitään. Minä vain sopeudun ja välttelen kiusallisia tilanteita.»

»On sinulla ainakin psykologina arvoa.»

»Pelkäänpä tuottavani pettymyksen siinäkin suhteessa. En ole tarpeeksi älykäs tai ahkera, jotta keksisin parannuksen skitsofreniaan. Jos kone putoaisi nyt, maailma menettäisi pelkästään aika ikävystyttävän artikkelin vahvistushar-

hasta eräässä tieteellisessä julkaisussa, jonka lukijakuntana on kourallinen psykologeja.»

»Oletko sinä keimailija?»

»Kyllä, olen minä sitäkin. Keimailun voi lisätä paheisiin.»

Nyt sinä jo nauroit heleästi. »Eikö ole edes vaimoa tai lapsia, jotka kaipaisivat sinua, jos katoaisit?»

»Ei», vastasin lyhyesti. Koska istuin käytävän puolella, en voinut lopettaa keskustelua kääntymällä ikkunaan päin ja teeskentelemällä huomanneeni äkkiä jotain kiinnostavaa kaukana alhaalla pimeässä valtameressä. Aikakauslehden kaivaminen esiin edessäni olevan istuimen selkänöjatas-kusta olisi vaikuttanut liian mielenosoitukselliselta.

»Anteeksi», sinä sanoit hiljaa.

»Ei se mitään», sanoin. »Mitä tarkoittit, kun sanoit kuolevasi?»

Meidän katseemme kohtasivat, ja ensimmäistä kertaa todella näimme toisemme. Ja vaikka tämä onkin ehkä pelkkää jälkiviisastelua, uskon meidän kummankin nähneen sillä hetkellä välähdykseltä jotain, mikä sai meidät aavistamaan jo siinä vaiheessa, että tämä kohtaaminen voisi muuttaa kaiken, että se tosiasia oli jo muuttanut kaiken. Kenties tuo ajatus oli muotoutumassa mielessäsi, koska nojauduit käsinojan ylitse lähemmäs, mutta pysähdyit, kun huomasit minun jäykistyvän. Sinun hajuvetesi tuoksu sai minut ajattelemaan *häntä*, se oli hänen tuoksunsa, hän oli palannut luokseni.

»Minä aion tappaa itseni», sinä kuiskasit.

Sitten nojauduit takaisin omalle puolellesi ja jäit tarkkailemaan minua.

En tiedä, mitä kasvoni ilmaisivat, mutta tiesin, ettet valehdellut.

»Miten olet ajatellut tehdä sen?» oli ainoa, mitä keksin sanoa.

»Kerronko?» Kysyessäsi hymyilit arvoituksellisesti, lähes huvittuneesti.

Tunnustelin mielessäni. Halusinko kuulla?

»Ei se kyllä ole ihan totta», sinä sanoit. »Ensinnäkään en aio tappa itseäni, olen tehnyt sen jo. Toiseksi minä en tapa itseäni, vaan he tekevät sen.»

»He?»

»Niin. Allekirjoitin sopimuksen...» Katsoit kelloasi. Se oli Cartier, luultavasti lahja mainitsemaltasi Robertilta. Ennen pettämistä vai sen jälkeen? Jälkeen. Melissa ei ollut ensimmäinen, tyyppi oli ollut uskoton koko ajan. »...neljä tuntia sitten.»

»He?» minä toistin.

»Itsemurhafirma.»

»Tarkoitatko... niin kuin Sveitsissä? Siis aktiivista kuolinapua?»

»Kyllä, paitsi vielä aktiivisempaa. Ja sillä erolla, että he ottavat asiakkaan hengiltä tavalla, joka ei näytä itsemurhalta.»

»Ja?»

»Näytät siltä kuin et uskoisi minua.»

»Minä... siis uskon kyllä, olen vain ymmälläni.»

»Tajuan sen. Tämän on jäätävä meidän kahden väliseksi, sillä sopimukseen sisältyy vaikenemisehto, joten minulla ei oikeastaan ole lupaa puhua tästä kenenkään kanssa. On vain...» Sinä hymyilit, ja samaan aikaan sil-

mäsi täyttyivät taas kyynelistä. »...niin sietämättömän yksinäinen olo. Ja sinä olet ventovieras. Ja psykologi. Teillä on vaitiolovelvollisuus, eikö totta?»

Selvitin kurkkuani rykäisyllä. »Potilaiden asioissa, kyllä.»

»Sovitaan sitten, että olen sinun potilaasi. Sinulla satuu näköjään olemaan aikaa konsultaatioon juuri nyt. Paljonko veloitat, tohtori?»

»Pelkäänpä, ettei noin voi toimia, Maria.»

»Ei tietenkään, se rikkoisi ammattisi pelisääntöjä. Mutta voit kai ihan vain kuunnella yksityishenkilönä?»

»Ymmärtänet, että minulle psykologina on eettisesti ongelmallista, jos suisidaalinen henkilö uskoutuu minulle enkä yritä puuttua asiaan.»

»Sinä et nyt tajua. On liian myöhäistä yrittää puuttua asiaan, minä olen jo kuollut.»

»Sinäkö olet kuollut?»

»Sopimusta on mahdoton perua, minut surmataan kolmen viikon kuluessa. He selittävät etukäteen, että kun olet pannut nimesi paperiin, ei ole enää mitään hätäpainiketta, koska sellaisen olemassaolo saattaisi johtaa kaikenlaisiin juridisiin epäilyksiin jälkikäteen. Sinä istut ruumiin vieressä, Shaun.» Hän nauroi, mutta tällä kertaa naurahdus oli kova ja katkera. »Etkö voisi juoda minun seurakseni ja kuunnella hetken?» Kurotit pitkän, hoikan käsivartesi ja painoit palvelupainiketta, ja siitä sinkosi kimeä kilahdus matkustamon pimeyteen, kuin tutkasta.

»Hyvä on», minä sanoin. »Mutta en anna sinulle neuvoja.»

»Hienoa. Ja lupaat, ettet kerro kenellekään, et edes sitten kun olen kuollut?»

»Lupaan», minä sanoin. »Vaikkei sillä nähdäkseni voi olla suurtakaan merkitystä sinulle siinä vaiheessa.»

»Kyllä vain on. Jos rikon sopimuksen vaikenemissitoumuksen, he voivat vaatia minun kuolinpesältäni isot rahat, ja sitten jää vain rippeitä sille järjestölle, jolle olen testamentannut omaisuuteni.»

»Miten voin olla avuksi?» tiedusteli lentoemäntä, joka oli äänettömästi ilmestynyt viereemme. Sinä käännit häntä kohti ja tilasit gin tonicin meille kummallekin. Villapuserosi kaula-aukko avautui hiukan edestä, ja näin paljaan, kalpean ihon ja huomasin nyt, ettei sinussa ollut *hänen* ominaistuoksuaan. Sinun tuoksusi oli aavistuksen verran makea, mausteinen, kuin bensiinin. Niin, bensiinin. Ja jonkin puulajin, jonka nimi ei tullut mieleeni. Tuoksussa oli jotain lähes maskuliinista.

Lentoemännän sammutettua palveluvalon ja poistuttua sinä potkaisit kengät jaloistasi, käännähdit sivuttain istuimelle, vedit sääret allesi pehmeästi kuin kissa ja työnsit näkyviin kaksi nailonin peittämää nilkkaa, jotka luonnollisesti veivät ajatukseni balettiin.

»Itsemurhafirmalla on hienot toimitilat Manhattanilla», sinä sanoit. »Se on lakitoimisto, ja he väittävät toimintaansa juridisesti kaikin puolin moitteettomaksi, enkä minä sitä epäilekään. He eivät esimerkiksi koskaan tapa henkisesti häiriintynyttä henkilöä. Kaikkien on käytävä läpi perusteellinen psykiatrinen arviointi ennen kuin sopimus voidaan allekirjoittaa. Ja mahdolliset henkivakuutukset pitää myös ensin sanoa irti, jotta vakuutuslaitokset eivät voi haastaa heitä. On iso määrä muitakin ehtoja, mutta vaikenemislupaus on tärkein. USA:ssa kahden omasta

vapaasta tahdostaan toimivan täysi-ikäisen oikeus solmia sopimuksia keskenään on huomattavasti laajempi kuin useimmissa muissa maissa, mutta firmassa tietysti pelätään, että jos heidän käytäntönsä tulisi tunnetuksi ja saisi julkisuutta, reaktiot saisivat silti poliitikot pysäyttämään toiminnan. He eivät mitenkään markkinoi itseään, heidän asiakkaansa ovat poikkeuksetta vauraita ihmisiä, jotka ovat kuulleet heistä puskaradion kautta.»

»Lienee ihan ymmärrettävää, että he haluavat pitää matalaa profilia.»

»Asiakkaatkin toivovat tietysti hienovaraisuutta, itsemurha on kaikesta huolimatta hävettävä asia. Niin kuin aborttikin. Abortteja suorittavat klinikat eivät toimi vastoin lakia, mutta eivät nekään varsinaisesti mainosta itseään.»

»Totta.»

»Yrityksen koko ideahan perustuu pohjimmiltaan hienovaraisuuteen ja häpeään. Asiakkaat ovat valmiita maksamaan huomattavia summia, jotta heidät päästetään päiviltä fyysisesti ja psyykkisesti mahdollisimman miellyttävällä ja odottamattomalla tavalla. Ja mikä tärkeintä: sen on tapahduttava niin, ettei perheellä, ystävillä tai muulla maailmalla ole pienintäkään aihetta epäillä itsemurhaa.»

»Eli miten?»

»Sitä ei tietenkään kerrota. Meille sanotaan vain, että menetelmiä on lukemattomia ja että se tapahtuu kolmen viikon sisällä sopimuksen allekirjoittamisesta. Meille ei liioin kerrota mitään esimerkkitapauksia, koska silloin alkaisimme tietoisesti tai tiedostamatta vältellä tietynlaisia tilanteita ja syntyisi tarpeettoman paljon pelkoa. Saamme tietää ainoastaan, että kuolema tulee olemaan täysin

kivuton ja että emme mitenkään voi aavistaa, milloin se tapahtuu.»

»Ymmärrän, että itsemurhan peitteleminen voi olla jonkun mielestä tärkeää, mutta miksi se olisi tärkeää sinulle? Eikö itsemurha päinvastoin olisi tapa kostaa?»

»Tarkoitatko Robertille ja Melissalle?»

»Jos sinä kuolisit johonkin, mikä on selvästi itsemurha, siitä seuraisi häpeän lisäksi syyllisyydentunteita. Robert ja Melissa syyttäisivät itseään, mutta enemmän tai vähemmän tietoisesti myös toisiaan. Sellaisestahan näkee jatkuvasti esimerkkejä. Oletko esimerkiksi nähnyt itsemurhan tehneiden lasten vanhempien erotilastoja? Tai vanhempien itsemurhamääriä?»

Sinä vain katsoit minua vaiti.

»Anteeksi», sanoin ja tunsin hiukan punastuvani. »Oletin sinun olevan kostonhimoinen vain, koska olen varma, että itse tuntisin niin.»

»Ja ajattelet, että annoit itsestäsi huonon kuvan.»

»Niin.»

Lyhyt ja kova naurahdus. »Ei hätää, totta kai haluan kostaa. Mutta sinä et tunne Robertia ja Melissaa. Jos tappaisin itseni ja jättäisin jälkeeni kirjeen, jossa syyttäisin Robertia uskottomaksi, hän tietysti kiistäisi kaiken. Hän viittaisi siihen, että olen ollut hoidettavana masennuksen vuoksi, mikä pitää paikkansa, ja että viime vaiheessa kehitin myös selviä paranoian oireita. Hän ja Melissa ovat olleet erittäin varovaisia, joten kukaan ei ehkä tiedä suhteesta. Veikkaan, että Melissa deittailisi minun hautajaisteni jälkeen näön vuoksi puolen vuoden verran jotakuta muuta finanssihappua samoista piireistä kuin Robert. Moni kuuraa hänen

peräänsä, ja hän on aina selvinnyt kaikesta kuin koira veräjästä. Kaikkihan tietävät, mimmoinen cock-teaser hän on. Sitten sopivan ajan kuluttua hän ja Robert astuisivat esiin parina ja selittäisivät, että nimenomaan yhteinen suru minun kuolemastani oli tuonut heidät yhteen.»

»Okei, sinä oletkin ehkä pahempi ihmisvihaaja kuin minä.»

»Epäilemättä. Ja oksettavinta on, että Robert tuntisi sisimmässään tiettyä ylpeyttä.»

»Ylpeyttäkö?»

»Koska joku nainen ei kestänyt sitä, ettei saanut pitää häntä itsellään. Niin hän sen näkisi. Ja niin Melissakin näkisi sen. Minun itsemurhani vain kohottaisi Robertin arvoa ja tekisi loppujen lopuksi heidät onnellisemmiksi.»

»Oletko tosiaan sitä mieltä?»

»Tietysti. Eivätkö René Girardin teoriat mimeettisistä haluista ole tuttuja sinulle?»

»Eivät.»

»Girardin teorian mukaan jos perustarpeita ei lasketa, me emme tiedä, mitä me toivomme. Niinpä matkimme ympäristöämme, arvostamme samaa kuin toiset arvostavat. Jos kuulet ympärilläsi olevien toistelevan, että Mick Jagger on seksikäs, alat itsekin lopulta haluta häntä, vaikka hän aluksi näytti sinusta karmean rumalta. Jos minä korostan Robertin arvoa tekemällä itsemurhan, Melissa haluaa häntä entistä enemmän ja heistä tulee vielä onnellisemmat yhdessä.»

»Ymmärrän. Entä jos näyttää siltä, että kuolit onnettomuudessa tai luonnollisista syistä?»

»Silloin vaikutus on päinvastainen. Minusta tulee hän, jonka sattuma tai kohtalo vei. Ja Robert ajattelee toisin

minun poismenostani ja minusta ihmisenä. Saan hitaasti mutta varmasti pyhimyksen arvon. Niin että sinä päivänä, kun Melissa alkaa Robertista tuntua ärsyttävältä – ja se päivä tulee – Robert muistaa minusta enää kaiken hyvän ja kaipaa sitä mikä meillä oli. Lähetin hänelle kaksi päivää sitten kirjeen ja kerroin jättäväni hänet, koska tarvitsen omaa vapautta.»

»Eikö hän siis tiedä sinun olevan perillä hänen uskottomuudestaan Melissan kanssa?»

»Olen lukenut heidän kaikki viestinsä Robertin puhelimesta, mutta en ole hiiskahtanut sanaakaan kenellekään ennen kuin nyt sinulle.»

»Entä mikä kirjeen tarkoitus on?»

»Ensin Robert tuntee helpotusta siitä, ettei hänen tarvitse olla se, joka jättää. Näin hän sekä säästää rahaa omaisuuden osituksessa että saa olla *the good guy*, vaikka kohta onkin julkisesti yhdessä Melissan kanssa. Mutta jonkin ajan kuluttua kirjeen kylvämä ajatus alkaa itää. Että jätin hänet ollakseni vapaa, kyllä. Mutta jätin hänet myös, koska varmaan tiesin voivani kohdata jonkun, joka olisi parempi kuin hän. Niin, minulla ehkä oli joku jo ennen kuin lähdin. Ja samalla hetkellä, kun Robert ajattelee noin... »

»...sinulla on teoria mimeettisistä haluista puolellasi. Ja sen takia etsit käsiisi itsemurhafirman.»

Sinä kohautit olkapäitäsi. »No, kuinka korkea avioeroprosentti sitten on perheissä, joissa lapsi on tehnyt itsemurhan?»

»Täh?»

»Ja kumpi vanhemmista useammin riistää oman henkensä? Äiti, eikö totta?»

Paras. Ja pahin. Nesbø.

Motiivina mustasukkaisuus, ratkaisuna murha – seitsemän variaatiota

Epäily. Mustasukkaisuus. Kateus. Teeskentely. Valehtelu.
Jännityksen mestarin tiiviit rikostarinat vievät pimeyden ytimeen.

Mustasukkaisuus on murhan motiiveista kiehtovimpia.
Siihen kietoutuu tunteita, jotka suistavat varomattoman täysin
raiteiltaan. Ja seuraukset voivat olla peruuttamattomia.

Jo Nesbø lataa eteemme hengästyttävän hienosti kudottuja
tarinoita, joissa mustasukkaisuudesta voi seurata vain pahin mah-
dollinen lopputulos – murha. Tarinoiden kiivaasti hengittävä rytmi
pitää lukijan tiukasti otteessaan. Mestarin kädenjälki vakuuttaa.

Se on pahinta, ja parasta. Nesbøtä.

